

Enheten för överklaganden och juridiskt stöd
Pia Eriksson

Brf Väktaren
c/o Lars Niklasson
Stegelbäcksgatan 12 c
761 45 NORRTÄLJE

Överklagande av föreläggande enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor på fastigheten Väktaren 1, Norrtälje kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet och förordnar att förelagda åtgärder ska ha vidtagits senast den 28 februari 2019.

Bakgrund

Beslut

Räddningstjänsten i Norrtälje kommun förelade genom beslut den 13 mars 2017, dnr 2017-366.171, Bostadsrättsföreningen Väktaren, 714400-1950, i egenskap av ägare till fastigheten Väktaren 1, med stöd av 5 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, att avseende två lokaler där det bedrivs förskoleverksamhet:

- vad gäller avdelningen *Solrosen* installera två utrymningsvägar i form av dörr som leder till det fria eller till intilliggande brandcell och

- vad gäller avdelningen *Fröet* installera en utrymningsväg i form av dörr som leder till det fria eller till intilliggande brandcell.

I föreläggandet preciseras vissa krav på hur åtgärderna ska utföras. De angivna åtgärderna ska enligt beslutet vidtas snarast möjligt, dock senast den 31 juli 2017.

Räddningstjänsten har till stöd för beslutet anført bland annat följande. Förskoleverksamheten på fastigheten Väktaren 1 bedrivs i två byggnader och i byggnadernas källarplan (suterrängvåning). Avdelningen *Solrosen* har 32 elever i åldrarna 3-6 år. Utrymningsvägarna består av entrédörren och tre fönster. Avdelningen *Fröet* har 24 elever i åldrarna 1-3 år. Utrymningsvägarna består av två dörrar – entrédörr och dörr vid personalutrymme – och två fönster. Dessa fönster är extra djupa för att möjliggöra utrymning. Förskoleverksamhet kräver två av varandra oberoende utrymningsvägar. Vid brand i kapprum måste samtliga i lokalen utrymma genom de alternativa utrymningsvägarna. Förskolebarn kan i högre grad utrymma själva genom en dörr istället för fönster. Tiden för utrymning kan då minskas markant. Vid utrymning genom fönster lyfts en och en upp genom

Datum
2018-10-01

Beteckning
452-22948-2017

fönstret av personal. Eftersom det inte finns någon brandcellsindelning i lokalen och ventilationen är gemensam riskerar brandgasspridningen att bli mycket snabb. Förskolebarn kan tänkas gömma sig i samband med larm och därför får inte utrymningen dröja. Utrymningsväg i form av dörr är ett måste för att utrymning ska ske på ett betryggande vis. Befintliga fönster, som är inåtgående och med deras tillhörande höjdskillnad från marknivå, kan inte anses acceptabla ur utrymningsperspektiv. Enligt Boverkets byggregler (BFS 2011:6) – föreskrifter och allmänna råd (BBR) avsnitt 5:321 ska, om inget annat anges, utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt utformas med tillgång till minst två av varandra oberoende utrymningsvägar. Undantagen i avsnitt 5:322, som anger att dörr till säker plats i vissa fall får vara den enda utrymningsvägen, och avsnitt 5:323, som anger vissa fall där utrymningsvägarna får bytas till fönster, gäller inte för förskola. Inte heller enligt tidigare gällande byggregler har fönster godtagits som alternativ utrymningsväg för förskola. Enligt *Fönsterutrymning befintliga förskolor*, rådgivande referens, framtagen av bland annat Skolfastigheter i Stockholm AB är fönsterutrymning en oacceptabel lösning i förskola då förskolan omfattar fler än 20 barn.

Till föreläggandet bifogas ett förslag till lösning med nya dörrar som leder ut till källarkorridoren.

Överklagande

Brf Väktaren överklagar beslutet och yrkar, såsom det får förstås, att det ska upphävas. Föreningen anför bland annat följande. Skolan har endast små barn och det finns ingen personal som skulle vara i så dålig form att de inte kan lyfta ett barn 1 meter från golvet ut genom fönstret på asfalterad mark. Fönsterbågarna ligger ca 1-2 dm från asfalterad yta som finns utanför fönstren. Ett antal fönster är utpekade för utrymningsbehov. Föreningen kan inte se att möjligheterna till en skyndsam tömning av lokalerna ökar med två respektive en utrymningsdörr som kommer att leda in i en källargång. – Brf Väktaren yrkar vidare att föreningen i vart fall ska få utökad tid att åtgärda de brister som påpekats.

Handlingar i ärendet

Brf Väktaren angav i meddelande till Räddningstjänsten den 15 maj 2017 att föreningen bland annat anser att de i beslutet föreslagna utrymningsvägarna till källargångar minskar säkerheten i jämförelse med fönster och att trappor kan monteras vid fönstren så att barnen själva kan gå ut.

Räddningstjänsten yttrade bland annat följande i meddelande till Brf Väktaren den 15 maj 2017. Utrymningsvägarna ska inte dimensioneras efter de mest gynnsamma förhållandena. Utrymning ska vara möjlig oavsett dagsform på personal och organisatoriska variabler. Lagstiftningen har länge varit tydlig med att fönsterutrymning inte är acceptabelt i förskolor då detta begränsar flödet av barn vid utrymning. Möjlighet till återinrymning är också ett krav på förskolor, eftersom lärare kan behöva gå flera vändor fram och tillbaka genom utrymningsvägen. Fönster hindrar lärare från att snabbt ta sig in igen.

Motivering

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 2 kap. 2 § LSO ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Av 5 kap. 2 § andra stycket LSO framgår att tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen ska efterlevas.

I Boverkets byggregler (BFS 2011:6) – föreskrifter och allmänna råd (BBR) avsnitt 5 finns föreskrifter och allmänna råd till bland annat 3 kap. 8 § plan- och byggförordningen (2011:338) som anger att ett byggnadsverk för att uppfylla kravet på säkerhet i händelse av brand som anges i 8 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900) ska vara projekterat och utfört på ett sätt som innebär att personer som befinner sig i byggnadsverket vid brand kan lämna det eller räddas på annat sätt.

Förskoleverksamheten på fastigheten Väktaren 1 faller enligt BBR avsnitt 5:215 inom verksamhetsklass 5 A, det vill säga utrymmen där det vistas personer som har begränsade eller inga förutsättningar att själva sätta sig i säkerhet och som bedrivs under dagtid. Som exempel anges i de allmänna råden till föreskriften förskola.

Enligt BBR avsnitt 5:321 ska, om inget annat anges i avsnitt 5:322, utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt utformas med tillgång till minst två av varandra oberoende utrymningsvägar.

I BBR avsnitt 5:322 anges vissa undantagsfall då en dörr till säker utrymningsplats kan godtas som enda utrymningsväg.

Enligt BBR avsnitt 5:323 får i utrymmen i verksamhetsklass 1, skolor i verksamhetsklass 2A och bostäder i verksamhetsklass 3 en av utrymningsvägarna ersättas av tillgång till fönster.

Länsstyrelsens bedömning

Vad som anges i BBR om krav på byggnaders egenskaper vad avser brandsäkerhet är inte bindande men ger ledning för vilka krav som kan ställas med stöd av 2 kap. 2 § LSO, exempelvis de krav som kan ställas på fastighetsägare för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Räddningstjänstens föreläggande innebär att de två förskolelokalerna kommer att vara utrustade med två av varandra oberoende utrymningsvägar vardera i form av dörrar. Enligt BBR avsnitt 5:321 är huvudregeln att utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt ska utformas med tillgång till två av varandra oberoende

Datum
2018-10-01

Beteckning
452-22948-2017

utrymningsvägar. I BBR avsnitt 5:322 anges de fall då en dörr till säker utrymningsplats kan godtas som enda utrymningsväg. De aktuella förskoleverksamheterna utgör inte något sådant undantagsfall. Enligt BBR 5:323 finns inte heller möjlighet för förskolor att ersätta utrymning genom dörr med tillgång till fönster. Avdelningarna har med 32 respektive 24 stycken barn relativt stora barngrupper att hantera vid en utrymningssituation, vilket kan anses utgöra en försvårande omständighet. Länsstyrelsen bedömer därför att utrymning av den aktuella förskoleverksamheten inte kan ske på ett betryggande sätt om man använder fönster som utrymningsväg istället för dörr. Eftersom barnen behöver lyftas ut riskerar fönsterutrymning att ta oacceptabelt lång tid och blir dessutom beroende av personalens dagsform. Räddningstjänsten har därmed haft fog för sitt föreläggande och överklagandet ska avslås.

Vad gäller tiden för de förelagda åtgärderna finner länsstyrelsen det skäligt att dessa ska vara vidtagna senast den 28 februari 2019.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Uppsala enligt bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av juristen Pia Eriksson. Vid beredningen av ärendet har samråd skett med länsstyrelsens enhet för samhällsskydd och beredskap.

Kopia:

Räddningstjänsten i Norrtälje kommun, Box 802, 761 28 NORRTÄLJE

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Stockholms län, Box 22067 104 22 Stockholm. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till stockholm@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om en kommun eller en annan myndighet överklagar beslutet är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet.**

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-223 10 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.